

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019 03 25 Nr.3

Gedimino pr. 11,

LT-01103 Vilnius

Siunčiama elektroniniu paštu : [LRVkanceliarija@lr.lt](mailto:LRVkanceliarija@lr.lt)

### DĖL FARMACIJOS ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-1939

Asociacija „Investors Forum“, Lietuvos verslo konfederacija ir Lietuvos vaistinių asociacija kreipiasi į LR Vyriausybę dėl LR Vyriausybės nutarimo projekto Nr. 19-148(2) dėl LR Farmacijos įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1939 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma ligoninių vaistinėms suteikti teisę vaistinius preparatus parduoti gyventojams. Toliau šiame rašte pateikiame savo poziciją dėl pagrindinių su siūlomu reguliavimu susijusių grėsmių ir prašome mus įtraukti į tolimesnes šiuo klausimu vyksiančias diskusijas.

Norime atkreipti dėmesį, kad Įstatymo projekto siūlymas iš esmės keičia vaistinių veiklą vykdančių subjektų sistemos struktūrą ir panaikina kriterijus, kurie atskirtų ligoninių vaistines nuo visuomenės vaistinių. Kaip pastebi ir LR Seimo kanceliarijos teisės departamentas, iš esmės yra panaikinamas ligoninių vaistinių specifiškumas bei suniveliuojama ligoninių vaistinių ir visuomenės vaistinių vykdoma veikla. Tad, ligoninių vaistinėms suteikus galimybę pardavinėti vaistinius preparatus gyventojams, turės būti pradėti taikyti griežtesni veiklos reikalavimai (vaistinių patalpoms, įrangai, aptarnavimui). Tačiau Įstatymo projekto lydinčiuosiuose dokumentuose nėra numatyta, kiek biudžeto lėšų pareikalautų tokios naujos veiklos vykdymas. Neatlikus išsamios poveikio biudžetui analizės, galima pagrįstai abejoti Įstatymo projekto tikslo – ligoninių vaistinių pagalba pradėti tiekti pigesnius vaistinius preparatus gyventojams – įgyvendinimo galimybėmis.

Taip pat, pažymėtina, jog Įstatymo projektas kelia eilę su laisvos konkurencijos ribojimu susijusių klausimų. Paminėtini keli iš jų.

*Pirma*, nėra aišku kaip siūlomas reguliavimas yra suderinamas su LR Konstitucijos 46 straipsniui, kuriame numatyta, kad Lietuvos ūkis grindžiamas privačios nuosavybės teise, asmens ūkinės veiklos laisve ir iniciatyva. Taip pat, LR Konstitucijos 46 straipsnis nustato, kad įstatymas draudžia monopolizuoti gamybą ir rinką, saugo sąžiningos konkurencijos laisvę. Sutinkame, kad

valstybė gali imtis iniciatyvos teikti tam tikras paslaugas, jei jos yra neišvengiamai būtinos visuomenės poreikiams patenkinti, tačiau jų neužtikrina privati rinka. Tačiau su Įstatymo projektu nėra pateikta pagrįstų įrodymų, kad dabartinė konkurencija rinkoje neatitinka visuomenės poreikių, t.y., kad gyventojai, be valstybės įsikišimo, negali įsigyti pigiausių ir jiems priimtinausių vaistų. Pažymime, kad LR Konkurencijos tarybos duomenimis<sup>1</sup> šiuo metu Lietuvoje veikia 53 visuomenės vaistinės, esančios ligoninėse, ir 141 visuomenės vaistinės, esančios kitose gydymo įstaigose. Taigi, 194 visuomenės vaistinės šiuo metu veikia:

- ligoninių ar gydymo įstaigų pastatuose;
- ligoninių ar gydymo pastatuose, tačiau tam tikra jos teritorija priklauso ne pačiai ligoninei ar gydymo įstaigai;
- arba yra visai šalia šių įstaigų – tik išėjus iš įstaigos pastato arba priešais, kitoje gatvės pusėje.

Remiantis šiais duomenimis, galima daryti pagrįstą išvadą, kad visuomenės vaistinių skaičius yra pakankamas užtikrinti gyventojų poreikius greitai ir patogiai gauti reikiamus vaistinius preparatus. Kita vertus, priėmus siūlomą Įstatymo projektą, kyla pagrįsta rizika, jog visuomenės vaistinės bus išstumtos su jomis konkuruojančių ligoninių vaistinių.

Antra, siūlomu reguliavimu sudaromos sąlygos valstybei dalyvauti ūkinėje veikloje ir tuo pačiu metu įgyvendinti viešąjį administravimą savo ir su jais konkuruojančių privačių ūkio subjektų atžvilgiu. Kaip jau ne kartą pažymėjo įvairios išvadas Įstatymo projektui teikusios institucijos (*Teisingumo bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Europos teisės departamentas, Konkurencijos taryba, Seimo kanceliarijos teisės departamentas, Specialiųjų tyrimų tarnyba*), iš Įstatymo projekto aiškinamosios dalies nėra aišku, kaip bus užtikrinama, kad visuomenės ir ligoninių vaistinėms būtų suteiktos vienodos sąlygos veikti asmens sveikatos priežiūros įstaigose.

Įstatymo projekto rengėjai nurodo, kad įsigaliojus Įstatymo projektui reikėtų pakeisti kelis poįstatyminius teisės aktus (Sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 7 d. įsakymą Nr. V-7, 2007 m. birželio 15 d. įsakymą Nr. V-494 ir 2002 m. kovo 8 d. įsakymą Nr. 112), tačiau nėra aišku, kokia teisių ir pareigų apimtis ligoninių vaistinėms šiuose poįstatyminiuose aktuose būtų įtvirtinta, lyginant su visuomenės vaistinėms taikomomis teisėmis ir pareigomis.

Taip pat nėra aptarta, kaip bus užtikrinama, kad ligoninių vaistinės veiks efektyviai ir kaip bus elgiamasi, jei vaistinės veiks nuostolingai. Galiausiai, nuodugniai neįvertinus pataisų poveikio konkurencijai, siūlomas reguliavimas gali prisidėti prie Lietuvos patrauklumo užsienio investuotojams sumažėjimo.

Galiausiai, norime atkreipti dėmesį, jog šis Įstatymo projektas prieštarautų LR Ministro Pirmininko su socialiniais partneriais pasirašytam **Susitarimui dėl šalies pažangai būtinų reformų**. Susitarimo 1.5. dalyje numatytas įsipareigojimas „**Gerinti konkurencinę verslo aplinką – atsisakyti valstybei nebūdingų paslaugų, iškreipiančių konkurencines sąlygas**“ nėra suderinamas su Įstatymo projektu siūlomu reguliavimu.

Tad, nematome priežasčių, kodėl turėtų būti atsisakyta 2018 m. vasario 21 d. Vyriausybės nutarime Nr. 184 išreikštos pozicijos, jog „*Poreikio leisti ligoninės vaistinei parduoti (išduoti) visus*

---

<sup>1</sup> Lietuvos Respublikos Konkurencijos tarybos išvada dėl Lietuvos Respublikos farmacijos įstatymo Nr. X-709 35 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. (2.30E-35)6V-1347.

*vaistinius preparatus nėra, nes tokios teisės suteikimas ligoninių vaistinėms sudarytų nevienodas sąlygas vaistinių konkurencijai (ligoninės vaistinės, be kita ko, galėtų būti steigiamos valstybės ir savivaldybių ASPĮ, kurioms yra skirtas valstybės ar savivaldybių turtas), kurios nebūtų pagrįstos poreikiu užtikrinti visuomenės interesus (pacientų teisę į kokybiškas, prieinamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas)“. Siūlome Įstatymo projektui nepritari ir prašome mus įtraukti į tolimesnes šiuo klausimu vyksiančias diskusijas, kurių metu esame pasirengę teikti išsamius su numatomu reglamentavimu susijusius paaiškinimus ir argumentus.*

Pagarbiai,

Asociacijos „Investors Forum“

Vykdomoji direktorė

Rūta Skyrienė

Lietuvos verslo konfederacijos

Prezidentas

Valdas Sutkus

Lietuvos vaistinių asociacijos

Pirmininkė

Dangutė Mikutienė